

IS-SAĦĦA PUBBLIKA

It-Trattat ta' Lisbona għolla l-livell ta' importanza tal-politika tas-saħħa billi stipula li "livell għoli ta' ħarsien tas-saħħa fiżika u mentali għandu jkun assigurat fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-istrategiji u l-attivitajiet kollha tal-Unjoni". Dan l-objettiv għandu jintlaħaq billi jingħata appoġġ mill-Komunità lill-Istati Membri, u billi tiġi promossa l-kooperazzjoni. Ir-responsabbiltà primarja għall-protezzjoni tas-saħħa u, b'mod partikolari, tas-sistemi tal-kura tas-saħħa tibqa' fil-livell tal-Istati Membri. B'danakollu, l-UE għandha rwol importanti fit-titjib tas-saħħa pubbliku, fil-prevenzjoni u l-ġestjoni tal-mard, fil-mitigazzjoni tal-għejun tal-periklu għal saħħet il-bniedem u fl-armonizzazzjoni tal-istrategiji tas-saħħa bejn l-Istati Membri. L-UE implimentat b'suċċess politika komprensiva, permezz tal-Istrategija għas-Saħħa "Saħħa għat-Tkabbir" u l-programm ta' azzjoni (2014-2020) tagħha u l-korp ta' leġiżlazzjoni sekondarja. L-istruttura istituzzjonali preżenti b'appoġġ għall-implimentazzjoni tinkludi d-Direttorat-Ġenerali tas-Saħħa u s-Sigurtà fl-Ikel tal-Kummissjoni (DG SANTE), kif ukoll l-aġenziji speċjalizzati, b'mod partikolari ċ-Ċentru Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Mard (ECDC) u l-Aġenzija Ewropea għall-Mediċini (EMA).

BAŽI LEGALI

Artikolu 168 TFUE.

OBJETTIVI

It-tliet objettivi strateġiċi tal-politika tas-saħħa tal-UE huma dawn li ġejjin:

- It-trawwim tas-saħħa tajba – sabiex jiġi evitat il-mard u jiġu promossi stili ta' ħajja tajbin għas-saħħa billi jiġu indirizzati l-kwistjonijiet tan-nutrizzjoni, tal-attività fiżika, tal-konsum tal-alkoħol, tat-tabakk u tad-drogi, tar-riskji ambjentali u tal-incidenti. Fil-kuntest ta' popolazzjoni li qed tixjieħ, il-ħtiġijiet speċifiċi ta' saħħa tal-persuni anzjani jeħtieġu wkoll aktar attenzjoni;
- Il-ħarsien taċ-ċittadini minn theddidiet għas-saħħa – tiżdied is-sorveljanza u ssir tfejjija aħjar kontra l-epidemiji u l-bijoterroriżmu, u tiżdied il-kapaċità ta' reazzjoni għal sfidi ġodda għas-saħħa, bħall-bidla fil-klima;
- L-għoti ta' appoġġ għal sistemi dinamiċi tas-saħħa — tgħin is-sistemi tas-saħħa tal-Istati Membri biex ikunu jistgħu jirrispondu għall-isfidi tal-popolazzjonijiet li qed jixjieħu, għall-aspettattivi dejjem ogħla taċ-ċittadini u għall-mobilità tal-pazjenti u tal-professionisti tas-saħħa.

KISBIET

Il-politika tal-UE dwar is-saħħa originat minn dispożizzjonijiet dwar is-saħħa u s-sigurtà, u iktar tard żviluppat bħala riżultat tal-moviment liberu ta' persuni u merkanzija fis-suq intern, li kien jesigi koordinazzjoni fil-qasam tas-saħħa pubblika. Bl-armonizzazzjoni tal-miżuri biex jinħoloq is-suq intern, livell għoli ta' protezzjoni f'forma l-bażi għal proposti fil-qasam tas-saħħa u s-sigurtà. Diversi fatturi, inkluża l-kriżi tal-BSE (bovine spongiform encephalopathy) lejn tmiem is-seklu għoxrin, wasslu sabiex is-saħħa u l-ħarsien tal-konsumatur jingħataw prijorità għolja fl-aġenda politika. Bħala riżultat, id-Direttorat Ġenerali għas-Saħħa u s-Sigurtà fl-Ikel tal-Kummissjoni (DG SANTE) ngħata r-responsabbiltà għall-koordinazzjoni tal-kwistjonijiet kollha relatati mas-saħħa, inklużi l-prodotti farmaċewtiċi. Il-konsolidazzjoni ta' aġenziji speċjalizzati bħall-Aġenzija Ewropea għall-Medicini (EMA) u l-ħolqien ta' Ċentru Ewropew għall-Prevenzjoni u Kontroll tal-Mard (ECDC) juru l-impenn dejjem akbar tal-UE għall-politika tas-saħħa. Is-saħħa pubblika tibbenefika wkoll minn azzjonijiet f'oqsma ta' politika bħall-ambjent u l-ikel, fost ħafna oħrajn. Id-dħul fis-seħħ tal-qafas REACH (għall-evalwazzjoni u r-registrazzjoni ta' sustanzi kimiċi) u l-ħolqien tal-Aġenzija Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel (EFSA) huma wkoll indikaturi tajba tal-isforzi multidixxiplinarji mmirati lejn it-titjib tas-saħħa ta' ċittadini Ewropej.

A. Azzjonijiet tal-passat u l-kuntest

Minkejja n-nuqqas ta' bażi legali ċara, il-politika dwar is-saħħa pubblika żviluppat f'diversi oqsma qabel ma daħal fis-seħħ it-trattat attwali. Dawn kienu jinkludu:

- Il-Medicini Il-legiżlazzjoni introdotta sa mill-1965 ippruvat tiżgura standards għoljin ta' riċerka fil-medicina u fil-manifattura tagħhom, u l-armonizzazzjoni tal-proċeduri nazzjonali tal-għoti tal-liċenzji għad-drogi, u l-introduzzjoni ta' regoli dwar ir-reklamar, it-tikkettar u d-distribuzzjoni. Il-"Pakkett Farmaċewtiku" tal-farmakovigilanza, fost suġġetti oħra, ġie approvat mill-Parlament fl-2011.
- Riċerka: Programmi ta' riċerka medika u tas-saħħa pubblika jmorru lura għall-1978, u koprew suġġetti bħal problemi ta' saħħa relatati mal-età, mal-ambjent u mal-istil ta' ħajja, riskji ta' radjazzjoni, u analiżi tal-informazzjoni ġenetika tal-bniedem, b'enfasi speċjali fuq mard serju; Dawn il-kwistjonijiet ta' saħħa u materji oħrajn emergenti ġew trattati fis-7 Programm Kwadru tal-UE. Saret aktar ħidma fi ħdan il-qafas tas-suċċessur tagħha, il-programm Orizzont 2020.
- Assistenza reċiproka: stati Membri qablu li joffru assistenza reċiproka fil-każ ta' diżastri jew ta' mard estremament serju. Bosta kwistjonijiet bħal dawn ġew fid-dieher quddiem l-opinjoni pubblika matul dawn l-aħħar għoxrin sena: l-"encefalopatija spongiformi bovina" (BSE), l-influenza tal-ħnieżer, l-influenza H1N1, il-virus Zika, u oħrajn.
- Fl-2013, il-Parlament spjega l-pożizzjoni tiegħu fl-adozzjoni ta' legiżlazzjoni dwar l-għoti ta' kura tas-saħħa transkonfinali u r-reviżjoni tal-qafas legali għall-apparat mediku u t-terapiji avanzati (fl-istennija ta' ftehim tal-Kunsill).

L-azzjonijiet imgħoddjin li wasslu għall-konfigurazzjoni tal-politika preżenti tal-UE dwar is-saħħa kkunsidraw bosta inizjattivi ffokati. Meta tfaċċaw il-vizzju tad-droga, il-kankru

u l-AIDS (fost oħrajn) bħala kwistjonijiet ewlenin marbutin mas-saħħa, flimkien maż-żieda kostanti fil-moviment liberu ta' pazjenti u professjonisti tas-saħħa fl-UE, dawn taw spinta akbar lis-saħħa pubblika fl-aġenda tal-UE li issa qed tokkupa pożizzjoni aktar prominenti f'din l-aġenda. Inizjattivi ewlenin li tnedew kienu jinkludu l-programm tal-1987 "L-Ewropa kontra l-Kanċer" u dak tal-1991 "L-Ewropa kontra l-AIDS". Barra minn hekk, ġew adottati diversi riżoluzzjonijiet ewlenin mill-ministri tas-saħħa tal-Kunsill dwar il-politika tas-saħħa, fuq is-saħħa u l-ambjent, u fuq il-monitoraġġ u s-sorveljanza ta' mard li jittieħed. Fl-1993, il-Kummissjoni ppubblikat komunikazzjoni dwar il-qafas għal azzjoni fil-qasam tas-saħħa pubblika, li kienet tidentifika tmien oqsma għal azzjoni, u b'hekk ipprovdiet il-bażi għall-ewwel programm tas-saħħa pubblika multiannwali u s-suċċessuri tiegħu:

- Il-promozzjoni tas-saħħa: stil ta' ħajja san; in-nutrizzjoni; l-alkoħol, it-tabakk u d-drogi; u l-mediċini.
- Il-monitoraġġ tas-saħħa: programm imsejjes fuq il-kooperazzjoni, inkluż ċentru għall-ġbir tad-data.
- "L-Ewropa kontra l-Kanċer": studji u riċerka epidemjoloġiċi.
- Drogi: Ċentru tal-UE f'Lisbona; Konvenzjoni tan-NU; kuntatti bilaterali mal-pajjiżi produttori.
- AIDS u mard li jittieħed: tagħrif, tagħlim u miżuri ta' prevenzjoni.
- Il-prevenzjoni tal-inċidenti: inċidenti waqt il-pasatemp; fokus fuq it-tfal, l-adolesxenti u nies akbar fl-età.
- Mard relatat mat-tniġġis: titjib tad-data; perċeżżjoni tar-riskju; fokus fuq il-kondizzjonijiet respiratorji u l-allergiji.
- Mard rari: Database tal-UE; skambju ta' informazzjoni; id-detezzjoni bikrija.

It-tmien programmi msemmija ġew implimentati bejn l-1996 u l-2002. L-evalwazzjoni tal-programm sabet li t-tfassil ġenerali seta' llimita l-effikaċja tagħhom minħabba l-effett ta' dilwizzjoni tal-"approċċ ta' marda b'marda" meħud. Inħass li kien meħtieġ approċċ aktar orizzontali u interdixxiplinarju, li permezz tiegħu l-azzjoni tal-UE setgħet tipproduċi valur miżjud. L-ewwel tmien programmi separati ġew sostitwiti fl-2003 minn skema integrata orizzontali, il-Programm ta' Saħħa Pubbliku tal-UE 2003-2008, li ġie adottat b'kodeċizzjoni. It-tieni fażi kien il-Programm ta' Azzjoni Komunitarja fil-qasam tal-Protezzjoni tas-Saħħa u l-Konsumatur 2007-2013, li kellu baġit ta' EUR 312 miljun. Il-programm attwali, li huwa t-tielet fażi, jissejjaħ Saħħa għat-Tkabbir u huwa mifrux fuq il-perjodu 2014-2020.

B. Żviluppi reċenti

F'dawn l-aħħar snin, l-istituzzjonijiet iffokaw fuq tliet dimensjonijiet ewlenin li għandhom implikazzjonijiet diretti fuq il-politiki tas-saħħa pubblika:

1. Il-konsolidazzjoni tal-qafas istituzzjonali

Ir-rwol tal-Parlament bħala korp għat-teħid ta' deċiżjonijiet (b'kodeċizzjoni mal-Kunsill) issaħħah fir-rigward ta' kwistjonijiet relatati mas-saħħa, l-ambjent, is-sigurtà fl-ikel u l-protezzjoni tal-konsumatur. Il-mod li bih il-Kummissjoni tnedi inizjattivi legiżlattivi ġie

mirqum permezz ta' proċeduri ta' konsultazzjoni standardizzati bejn is-servizzi, ta' regoli godda tal-komitologija u ta' djalogu mas-soċjetà ċivili u ma' esperti. Fl-aħħar nett, ir-rwol tal-aġenziji (EMA, ECDC, EFSA) issaħħaħ, u aktar speċifikatament bil-ħolqien fl-2005 tal-Aġenzija Eżekuttiv għas-Saħħa u l-Konsumaturi (EAHC), li timplimenta l-Programm ta' Saħħa tal-UE.

2. Il-ħtieġa li tissaħħaħ il-kapaċità għal reazzjoni rapida

Huwa issa kkunsidrat bħala fattur essenzjali li l-UE jkollha kapaċità ta' reazzjoni rapida sabiex tirreaġixxi għal theddid ewleni tas-saħħa b'mod koordinat, speċjalment minħabba t-theddida tal-bijoterroriżmu u l-potenzjal ta' epidemiji dinjija fi żmien fejn it-trasport globali mgħaġġel qed jiffaċilita iktar it-tixrid tal-mard.

3. Il-ħtieġa ta' koordinazzjoni mtejbja fil-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard

L-għan huwa li jiġu trattati l-kawżi eżistenti ewlenin tal-mard relatat ma' stili ta' ħajja personali u ma' fatturi ekonomiċi u ambjentali (tniġġis minn pestiċidi, metalli tqal, sustanzi li jfixklu s-sistema endokrinali). Dan jinkludi, b'mod partikolari, ħidma mill-qrib ma' oqsma politiċi oħra tal-UE bħall-ambjent, it-trasport, il-biedja u l-iżvilupp ekonomiku. Barra minn hekk, din il-ħidma mill-qrib se twassal għal konsultazzjoni mill-qrib mal-partijiet interessati kollha u għal iktar onestà u trasparenza fit-teħid ta' deċiżjonijiet. Inizjattiva ewlenija hija t-twaqqif ta' mekkanizmu ta' konsultazzjoni pubblika dwar kwistjonijiet relatati mas-saħħa.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament ippromwova b'mod konsistenti t-twaqqif ta' politika koerenti dwar is-saħħa pubblika. Fittex ukoll b'mod attiv li jsaħħaħ u jippromwovi l-politika dwar is-saħħa permezz ta' bosta opinjonijiet, studji, dibattiti, stqarrijiet bil-miktub, u rapporti fuq inizjattiva tiegħu stess dwar diversi kwistjonijiet, li jinkludu: strateġija tal-UE dwar is-saħħa; ir-radjazzjoni; il-ħarsien mir-radjazzjoni għal pazjenti li jkunu qed jingħataw kura medika jew li tkun qed issirilhom dijanjosi; informazzjoni u statistiċi dwar is-saħħa; ir-rispett għall-ħajja u l-kura ta' persuni li jkollhom mard terminali; karta Ewropea għal tfaġġ li jinsabu rikoverati fi sptarrijiet; fatturi li jiddeterminaw is-saħħa; il-bijoteknoloġija, inkluż trapjanti ta' ċelloli, tessuti u organi u ommijiet surrogati; mard rari; is-sikurezza u l-awtosuffiċjenza fil-provvista tad-demem għat-trasfużjoni u għal finijiet mediċi oħra; kanċer; ormoni u sustanzi li jfixklu s-sistema endokrinali; kampi elettromanjetiċi; id-drogi u l-impatt tagħhom fuq is-saħħa; it-tabakk u t-tipjip; il-kanċer tas-sider u saħħet in-nisa b'mod partikolari; ir-radjazzjoni jonizzanti; il-"karta Ewropea tas-saħħa" (li tinkludi data medika essenzjali li tista' tinqara minn kwalunkwe tabib); in-nutrizzjoni u d-dieta, u l-impatt tagħhom fuq is-saħħa; il-marda BSE u l-konsegwenzi tagħha, u s-sikurezza tal-ikel u r-riskji relatati mas-saħħa; is-servizzi tas-saħħa online u t-telemedicina; ir-reżistenza għall-antibijotiċi; il-bijoteknoloġija u l-implikazzjonijiet mediċi tagħha; l-apparat mediku; il-kura tas-saħħa transkonfinali; il-marda tal-Alzheimer u tipi oħra ta' demenzja; mediċini komplementari u alternattivi (CAM); stat ta' tħejjija għall-influenza pandemica H1N1; ir-reżistenza antimikrobika; u terapiji avvanzati.

Il-programm ta' Azzjoni Komunitarja fil-qasam tas-Saħħa u l-Protezzjoni tal-Konsumatur 2007-2013 kien ibbażat fuq l-istrateġija "Ċittadini aktar b'saħħithom, aktar

sikuri u aktar kunfidenti: strategija għas-saħħa u l-ħarsien tal-konsumaturi", li giet adottata fl-2007 u hija bbażata fuq erba' prinċipji: "Strategija bbażata fuq valuri tas-saħħa komuni"; "Is-saħħa bħala l-ikbar ġid"; "Is-saħħa fil-politiki kollha (HIAP)"; u "It-tiżni tar-rwol tal-UE fil-kwistjonijiet tas-saħħa fil-livell globali". Bħala objettivi hija kellha: it-trawwim ta' saħħa tajba f'Europa b'popolazzjoni li dejjem qed tixjieħ; il-ħarsien ta' ċittadini minn theddidiet għas-saħħa; u għoti ta' appoġġ lil sistemi dinamiċi tas-saħħa u lil teknoloġiji godda. Dan il-programm ingħata baġit ta' EUR 321.5 miljun, li ċarament juri l-importanza mogħtija lil dan il-qasam (minkejja l-fatt li l-figura finali tirrappreżenta riduzzjoni kunsiderevoli tal-ammonti proposti mill-Parlament).

Il-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubbliku, u s-Sigurtà fl-Ikel (ENVI) huwa l-attur prinċipali tal-Parlament fuq kwistjonijiet ta' saħħa. Hu responsabbli minn aktar minn terz tal-attività leġislattiva totali tal-Parlament. Il-Grupp ta' Fiddma dwar is-Saħħa fi ħdan l-ENVI fil-mandati leġislattivi passati u preżenti kellu rwol attiv fil-promozzjoni tal-iskambji bejn l-MEPs u l-esperti professjonali dwar bosta kwistjonijiet ta' saħħa li jkollhom l-akbar attwalità, permezz tal-organizzazzjoni ta' workshops tematiċi.

FI-2013, il-Parlament approva r-reviżjoni tal-qafas tal-UE fil-qasam tal-esperimentazzjoni klinika, li matul is-snin uriet li ma tiffavorix l-iżvilupp tat-trattamenti l-godda minħabba regoli li huma stretti wisq.

L-Istrategija tas-Saħħa tal-UE "Flimkien għas-Saħħa" tappoġġja l-istrategija globali Ewropa 2020, li għandha l-għan li tbiddel l-UE f'ekonomija intelligenti, sostenibbli u inkluziva li tippromwovi t-tkabbir għal kulħadd, li prerekwiżit wieħed minnhom huwa li l-popolazzjoni tkun f'saħħa tajba. FI-2014, it-tielet programm tas-saħħa beda, bl-għan li jrawwem is-saħħa fl-Ewropa billi tithegġeg il-kooperazzjoni bejn il-pajjiżi tal-UE sabiex itejbu l-politiki tas-saħħa li jibbenefikaw minnhom iċ-ċittadini tagħhom u jinkoraġġixxu wkoll il-qsim tar-riżorsi. It-titolu tal-programm huwa s-Saħħa għat-Tkabbir u l-perjodu ta' żmien tiegħu huwa 2014-2020. Il-programm finali approvat huwa r-riżultat ta' negozjati b'suċċess bejn il-Kummissjoni, il-Parlament u l-Kunsill dwar tliet kwistjonijiet ewlenin: il-pakkett baġitarju, il-modalitajiet għall-adozzjoni tal-programmi annwali tax-xogħol, u l-kofinanzjament għal azzjonijiet kongunti mmirati għall-ħolqien tal-inċentivi għat-titjib tal-partecipazzjoni tal-Istati Membri anqas għonja. Il-baġit totali huwa ta' madwar EUR 450 miljun.

FI-2016, il-Parlament attwalment qed jaħdem fuq rapport ta' inizjattiva proprja dwar "l-għażliet tal-UE biex jitjeb l-aċċess għall-mediċini", li jikkonċerna d-drittijiet fundamentali ta' ċittadini għal kura medika, il-prezzijiet li dejjem jogħlew tal-mediċini u l-ostakli għall-pazjenti biex ikollhom aċċess għal ċerti prodotti minħabba nuqqas ta' mediċini essenzjali u distorsjonijiet oħra fis-suq tal-prodotti farmaċewtiċi.

Xejra ċara oħra fil-qasam tas-saħħa hija ż-żieda fl-adozzjoni tat-teknoloġiji tal-informatika, l-użu mifrux ta' apparat mobbli (smartphones u tablets) u l-applikazzjonijiet intelligenti, li jippermettu lill-atturi kollha fil-qasam jibbenefikaw minn konnettività 24/7 li tkun tinsab kullimkien. Il-Parlament huwa sieħeb attiv fid-dibattiti dwar xenarji emergenti tas-saħħa elettronika u s-saħħa mobbli.

[Marcelo Sosa Iudicissa / Purificación Tejedor del Real](#)
05/2019

